

شرح جامع

نظریه‌های جامعه‌شناسی

«علوم اجتماعی»

مؤلف: یاسر فروغی

سرشناسه	فروغی، یاسر. ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	شرح جامع نظریه‌های جامعه‌شناسی / مولف یاسر فروغی.
مشخصات نشر	تهران: ارشد، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۴۲۵ ص.
شابک	۷۰,۰۰۰ ریال ۸-۴۲۱-۱۱۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۴۲۵
موضوع	جامعه‌شناسی - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	جامعه‌شناسی - آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
رده بندی کنگره	۴۱۳۸۹ ف۲ / ۶۰۶ IIIM
رده بندی دیویی	۳۰۱:
شماره کتابشناسی ملی	۱۹۹۹۳۹۱:

انتشارات ارشد

نام کتاب	شرح جامع نظریه‌های جامعه‌شناسی
نام مؤلف	یاسر فروغی
حروفچینی و صفحه‌آرایی	واحد تایپ و صفحه‌آرایی انتشارات ارشد
نوبت چاپ	چاپ اول ۱۳۸۹
تیراژ	۵۰۰
قیمت	۷۰,۰۰۰ ریال
شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک):	۹۷۸-۶۰۰-۱۱۵-۴۲۱-۸

International Standard Book Number (ISBN): 978-600-115-421-8

مرکز بخت: تهران میدان هفت تیر ابتدای خ مفتح شمالی روبروی سینما پایتخت - نشن کوچه پارس - پلاکد ۲
تلفن: ۸۵۲۶-۰۲۱
www.arshadbook.ir

هرگونه الیوبرداری از سبک و سیاق و یا تکثیر کل یا قسمتی از کتاب‌های انتشارات ارشد ممنوع بوده و متخلف براساس قانون دفاع از حقوق مولفین و مصنفین تمت پیگرد شدید قانونی قرار خواهد گرفت. وامد حقوقی انتشارات ارشد: ۸۸۸۲۳۹۰۰

پیشگفتار ناشر

خداوند بزرگ را شاکریم که فرصتی عنایت فرمود تا بتوانیم قدمی در جهت گسترش علم و فرهنگ کشور عزیزمان برداریم و مسیری هموار را در اختیار مخاطبان و داوطلبان علاقمند به ادامه تحصیل قرار دهیم. از آنجائی که در حوزه کتاب‌های درسی و کمک درسی کارشناسی ارشد کتاب‌های زیادی به رشته تحریر در آمده است با این حال وجود یک مجموعه جامع، دقیق، کامل و دارای رفرنس (منابع) مستند احساس می‌شود.

همیشه دغدغه داشتیم که ای کاش می‌شد تمامی منابع پراکنده و گاه‌أ دست‌نیافتنی کنکور در یک مجموعه به گونه‌ای جذاب و شیوا آماده می‌شد و همچنین سوالات دوره‌های قبل کنکور نیز به گونه‌ای تشریحی پاسخ داده می‌شدند، که خدشه‌ای بر آنها وارد نشود و خیال داوطلبان عزیز آنقدر آسوده باشد که اطلاعات مندرج در پاسخنامه‌ها را برای بهره‌گیری در آزمون خود بکار گیرند. این کار با یاری خداوند بزرگ و همکاری نخبه‌ترین دانشجویان و اساتید کشور در انتشارات ارشد هماهنگ گردید و در تمامی مقاطع تحصیلی از کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حوزه آزمون‌های سراسری - آزاد و پیام نور بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های بانک سوالات و کتاب‌های شرح جامع درس آماده گردید. در تهیه مجموعه‌های فوق‌الذکر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری که حائز رتبه‌های تک رتبه‌ای کنکور می‌باشند، استفاده کرده‌ایم، تا شما عزیزان بتوانید در راستای افزایش توان علمی خود در جهت نیل به مقصود خویش نایل آید. بدون تردید می‌توان گفت که برای اولین بار در نظام آموزشی کشور مجموعه‌ای به این سبک عرضه می‌شود که در کیفیت و کمیت بی‌نظیر بوده و تمامی نیازهای دانشجویان و داوطلبان عزیز را پوشش می‌دهد. امید است که استفاده از این مجموعه عزیزان را در جهت موفقیت در آزمون یاری رسانده باشد. در پایان لازم به ذکر است که بی‌نقصی محض از آن خداوند متعال می‌باشد، بنا براین از تمامی خوانندگان و داوطلبان عزیز خواهشمندیم نظرات سازنده خود را در مورد این کتاب به سایت انتشارات ارشد اعلام نمایند تا ما را در جهت هر چه بهتر آماده کردن این محصولات یاری رسانند.

با تشکر

ناشر

www.arshadbook.ir

پیشگفتار مؤلف

زمانی که تصمیم به تالیف کتاب شرح جامع بر نظریه‌های جامعه‌شناسی گرفتم، تمام سعی‌ام بر آن بود تا اثری منسجم و کارآمد برای نظریه جامعه‌شناسی پدید آورم. در این راستا به بررسی منابع کنکور و نیز سوالات سالهای اخیر کنکور پرداختم تا بتوانم کتابی با حداکثر کیفیت و کارآمدی برای کنکور سراسری تألیف کنم. همچنین از جمعی از دوستانم که جز رتبه‌های برتر کنکور هستند نیز در گزینش منابع مدد جستیم تا با نظرات آنها درباره اینکه از چه منابع و کتبی برای موفقیت در کنکور استفاده کرده‌اند شناخت بیشتری بدست آورم. لذا سعی کردم تقریباً از تمام منابعی که در این سالها منبع کنکور بوده‌اند بهره‌گیرم و اهم مطالب آنها را در یک کتاب جمع‌آوری کنم. در تألیف این کتاب من با یک روش وبری پیش رفتم و تاکیدم بر فهم و درک نظریه جامعه‌شناسی بوده است. در واقع مؤلف در این کتاب یک رویکرد تفهیمی دارد و سعی شده تا به فهم و درک خواننده از نظریه توجه کند. همانطور که وبر می‌گوید: «جامعه‌شناسی علم تفهم کنش اجتماعی است. تفهم مستلزم درک معنایی است که فاعل کنش برای رفتار خویش می‌پذیرد.» در نظریه جامعه‌شناسی نیز باید به تفهم معنای ذهن جامعه‌شناسی پرداخت تا به شناخت درست و دقیق رسید. بنابراین من سعی کردم تا آنجا که امکانش بود از categorize یا طبقه‌بندی و تقسیم‌بندی کردن عبارات پرهیز کنم تا روح و روانی مطلب حفظ شود و ذهن خواننده شرطی نشده و از تفهم حقیقی به دو افتد. باید توجه داشت که نظریه جامعه‌شناسی یک فرمول نهایی و بسته ریاضی نیست که دقیقاً همان را حفظ کرد و به کار برد بلکه مستلزم درک و فهم معنای آن و کاربرد متناسب آن در موقعیت مناسب است. همانطور که نظریه جامعه‌شناسی آغاز مشخصی ندارد پایان مشخصی نیز برای آن متصور نیست. نظریه جامعه‌شناسی خصلتی سیال و پویا دارد که در گستره زمان می‌خزد. این کتاب منبعی غنی برای نظریه جامعه‌شناسی است و حتی در کنار منابع اصلی کنکوری قرار می‌گیرد، زیرا حاوی اهم مطالب جمیع مطالب منابع است. من ادعایی در اینکه کتاب صد در صد سوالات کنکور را پوشش می‌دهد ندارم زیرا چنین ادعایی برای هیچ کتاب آموزشی در سطح کارشناسی ارشد ممکن نیست. اما براینم که این کتاب درصد بسیار بالایی از سوالات کنکور را پوشش می‌دهد به طوری که اطمینان و اعتماد کافی استفاده از آن را به خواننده خواهد داد و از این جهت هیچ نگرانی برای خوانندگان وجود ندارد. ضرورت چنین کتابی با توجه به اینکه نظریه جامعه‌شناسی از سرفصلهای مهم گرایشهای مختلف علوم اجتماعی است و نیز حجم مطالب زیاد نظریه‌های جامعه‌شناسی به طوری که خواننده را در جمع‌بندی مطالب خصوصاً روزهای پایانی کنکور دچار مشکل می‌کند، بیش از پیش احساس می‌شد. این کتاب به طور کلی به دو بخش که بخش اول آن کلیاتی از نظریه جامعه‌شناسی و جامعه‌شناسان آورده شده و در بخش دوم نظریه‌های عمده جامعه‌شناسی در دوران معاصر آمده است. این کتاب سعی شده است که با توجه به آخرین تغییرات کنکوری تألیف شود. مؤلف معتقد است این کتاب نسخه‌ای بی‌نظیر در این زمینه است و راهگشای مناسبی برای فایق آمد بر درس نظریه جامعه‌شناسی است. باید یادآور شوم که این کتاب مانند هر کتاب دیگری عاری از عیب و نقص نیست لذا نقدهای خوانندگان عزیز را با کمال میل پذیرام. در پایان برای خوانندگان عزیز رسیدن به قله‌های کمال و معرفت را امیدوارم و در درگاه پروردگار رسیدن به موفقیت‌های علمی و معنوی و سربلندی و معرفت را برای ایشان آرزو مندم.

با سپاس

یاسر فروغی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳.....	پیشگفتار ناشر.....
۴.....	پیشگفتار ناشر.....

فصل اول: نظریه

۱۳.....	تعاریف مختلفی از نظریه.....
۱۴.....	خصوصیات نظریه.....
۱۴.....	کارکردهای نظریه.....
۱۴.....	بخشهای تئوری یا نظریه.....
۱۶.....	فرانظریه.....
۱۷.....	یک انگاره (PARADAIM):.....
۱۹.....	سطحهای واقعیت اجتماعی.....
۲۰.....	خلاصه فصل اول.....

فصل دوم: مونتسکیو، مانهایم

۲۷.....	جمله مشهور مونتسکیو.....
۲۷.....	روح کلی.....
۳۰.....	خلاصه فصل.....

فصل سوم: آگوست کنت

۳۵.....	مراحل سه گانه اندیشه کنت.....
۳۶.....	ایستایی و پویایی.....
۳۷.....	پویایی.....
۳۷.....	طبیعت بشری و نظم اجتماعی.....
۳۹.....	جامعه صنعتی.....
۴۰.....	روش علم.....
۴۲.....	قانون تکامل.....
۴۳.....	سلسله مراتب علوم.....

۴۴.....	خصیصه علم
۴۵.....	خلاصه فصل

فصل چهارم: اسپنسر

۵۳.....	تکامل و دگرگونی
۵۴.....	طبقه بندی و تقسیم بندی جوامع
۵۵.....	کارکردگرایی
۵۵.....	فردگرایی
۵۶.....	تقسیم کار (تفاوت پذیری: (DIFFERENTIATION
۵۷.....	خلاصه فصل

فصل پنجم: جورج زیمل

۶۳.....	جامعه شناسی صوری
۶۴.....	سنخ (نوع) های اجتماعی (SOCIAL TYPE)
۶۴.....	فقر
۶۵.....	دیالکتیک
۶۶.....	اهمیت اعداد
۶۷.....	ساختارهای اجتماعی
۶۸.....	فلسفه پول
۶۹.....	مد
۶۹.....	زندگی بیشتر و بیشتر از زندگی
۶۹.....	آگاهی های فردی
۷۱.....	خلاصه فصل

فصل ششم: کارل مارکس

۷۹.....	انسان و تکامل جامعه
۸۰.....	نظریه طبقاتی
۸۰.....	از خود (با خود) بیگانگی (ALIENATION)
۸۱.....	پویایی و دگرگونی اجتماعی
۸۲.....	استعداد نهانی انسانها
۸۳.....	سرمایه داری
۸۳.....	کمونیسم
۸۳.....	کار، فعالیت
۸۴.....	بت انگاری کالاها (FETISHISM OF COMMODITION)
۸۴.....	شیء انگاری (REIFICATION)

۸۵.....	تقسیم کار.....
۸۵.....	ایدئولوژی.....
۸۵.....	ارزش.....
۸۶.....	روابط تولید، نیروهای تولید، شیوه‌های تولید.....
۸۷.....	سرمایه.....
۸۹.....	فلسفه مارکسیستی.....
۹۱.....	جامعه‌شناسی مارکسیستی.....
۹۲.....	جامعه‌شناسی و اقتصاد.....
۹۴.....	خلاصه فصل.....

فصل هفتم: پار تو

۱۰۳.....	انواع کنش‌های بشری.....
۱۰۳.....	کنش غیر منطقی.....
۱۰۶.....	بازمانده‌ها و مشتقات.....
۱۰۸.....	مشتقات.....
۱۱۰.....	همنهاد جامعه‌شناختی.....
۱۱۱.....	برگزیدگان (نخپگان).....
۱۱۳.....	علم و سیاست.....

فصل هشتم: امیل دورکیم

۱۲۲.....	تقسیم کار اجتماعی.....
۱۲۴.....	خودکشی.....
۱۲۸.....	صور بنیادی حیات دینی.....
۱۳۲.....	قواعد روش جامعه‌شناختی.....
۱۳۴.....	سوسیالیسم.....
۱۳۶.....	برخی دیگر از نکات تکمیلی درباره اندیشه دورکیم.....
۱۴۱.....	خلاصه فصل.....

فصل نهم: ماکس وبر

۱۵۱.....	انواع کنش.....
۱۵۴.....	تاریخ و جامعه‌شناسی.....
۱۵۵.....	علیت و احتمال.....
۱۵۶.....	نمونه ایده‌آل یا نمونه آرمانی یا نوع عالی (IDEAL TYPE).....
۱۶۳.....	اقتصاد و جامعه.....
۱۶۵.....	انواع سلطه یا انواع اقتدار (AUTHORITY).....

۱۶۸	طبقه، منزلت و قدرت (حزب)
۱۷۱	علم طبیعی، علم اجتماعی، ربط ارزشی
۱۷۲	کنش اجتماعی
۱۷۲	انواع عقلانیت
۱۷۵	خلاصه فصل

فصل دهم: کارکردگرایی ساختاری، نو کارکردگرایی و نظریه کشمکش (تقابل)

۱۸۷	نظریه قشربندی کارکردی و انتقادهای بر آن
۱۸۹	کارکردگرایی ساختاری تالکت پارسونز
۲۰۰	الگوی کارکردگرایی ساختاری رابرت مرتون
۲۰۶	نوکارکردگرایی
۲۰۸	نظریه کشمکش (تقابل) به عنوان جانشین
۲۰۹	رالف دارندروف
۲۱۴	رندل کالینز
۲۱۷	خلاصه فصل

فصل یازدهم: انواع نظریه‌های جامعه‌شناختی نئومارکسیستی

۲۳۱	جبرگرایی اقتصادی
۲۳۱	مارکسیسم هگلی
۲۳۳	آنتونیو گرامشی
۲۳۳	نظریه انتقادی یا مکتب فرانکفورت
۲۴۵	مارکسیسم ساختاری
۲۴۸	جامعه‌شناسی اقتصادی نئومارکسیستی
۲۵۰	مارکسیسم تاریکگرا
۲۵۳	نظریه بازی مارکسیستی
۲۵۴	خلاصه فصل

فصل دوازدهم: نظریه کنش متقابل نمادین

۲۶۵	ریشه‌های عمده تاریخی
۲۶۷	اندیشه مید - ذهن، خود و جامعه
۲۷۲	اصول بنیادی نظریه معاصر کنش متقابل نمادی
۲۷۴	چارلز هورتون کولی
۲۷۷	موریس روزنبرگ
۲۷۸	اروین گافمن

۲۷۹.....	هربرت بلومر
۲۸۳.....	یک نظریه کنش متقابل کارآمدتر
۲۸۴.....	خلاصه فصل

فصل سیزدهم: جامعه‌شناسی پدیده‌شناسی و روش‌شناسی مردم نگارانه

۲۹۵.....	هماندی‌ها و تفاوت‌ها
۲۹۶.....	جامعه‌شناسی پدیده‌شناسی
۲۹۶.....	افکار ادموند هوسرل
۲۹۸.....	نظریه‌های آلفرد شوٲس
۳۰۴.....	شوٲس و وبر
۳۰۶.....	ساخت اجتماعی واقعیت
۳۰۸.....	روش‌شناسی مردم نگارانه
۳۱۳.....	خلاصه فصل

فصل چهاردهم: نظریه تبادل و جامعه‌شناسی رفتاری

۳۲۳.....	اسکینر و رفتار گرایی
۳۲۴.....	جامعه‌شناسی رفتاری
۳۲۵.....	نظریه تبادل
۳۳۲.....	نظریه تبادل تلفیقی پیتر بلاو
۳۳۴.....	تلفیق نظریه تبادل با نظریه کنش متقابل نمادین
۳۳۵.....	خلاصه فصل

فصل پانزدهم: نظریه فمینیستی معاصر

۳۴۵.....	پرسش‌های نظری بنیادی
۳۴۶.....	انواع نظریه‌های فمینیستی در دوران معاصر
۳۴۷.....	نظریه‌های تفاوت جنسی
۳۴۸.....	نظریه‌های نابرابری جنسی
۳۵۰.....	نظریه‌های سمتگری جنسی
۳۵۳.....	نظریه جامعه‌شناختی فمینیستی
۳۵۷.....	پیوندهای انگاره‌های جامعه‌شناختی
۳۵۹.....	خلاصه فصل

فصل شانزدهم: تحولات اخیر در نظریه جامعه‌شناسی

۳۶۵.....	نظریه کنش
۳۶۶.....	نظریه نظام‌ها

۳۶۸	 ساختارگرایی
۳۷۴	 مابعد ساختارگرایی - اندیشه‌های میشل فوکو
۳۷۹	 نظریه ساختاری
۳۸۱	 نظریه شبکه
۳۸۱	 جامعه‌شناسی وجودی
۳۸۳	 پیوند سطوح خرد و کلان: پیدایش یک مسأله اصلی اساسی نظری
۳۸۷	 نظریه انتخاب اجتماعی
۳۸۷	 نظریه بر حسب زنی
۳۸۹	 تلفیق عاملیت و ساختار
۳۸۹	 نمونه‌های عمده تلفیق عاملیت و ساختار
۴۰۱	 خلاصه فصل

فصل هفدهم: نظریه‌های معاصر درباره نوگرایی و مابعد نوگرایی

۴۱۱	 گردونه خرد کننده نوگرایی
۴۱۴	 عقلانیت شدید، مک دو نالیزه شدن و آمریکایی شدن
۴۱۶	 طرح ناتمام نوگرایی
۴۱۷	 مابعد نوگرایی
۴۱۹	 نظریه اجتماعی میانه روانه مابعد نوین: فردریک جیمسون
۴۲۰	 نظریه اجتماعی افراطی مابعد نوین: ژان بودریلار
۴۲۲	 خلاصه فصل
۴۲۵	 منابع و مأخذ